

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ALLAH'TAN BAŞKASINA BAĞLANMAK

ŞEYHULİSLAM İBN TEYMIYYE

Kul, Allah'tan başkasına ilgi duyarak bağlanır ve ondan Allah'a kulluk için muhtaç olduğundan fazlasını alırsa, bu, o kula zarardır. İhtiyâcından çok yer içerse zararını görür. Evlilik ve giyim de aynıdır. Bir şeyi ölesiye, içtiği su bile beraber gidecek kadar severse, bir gün gelir ya ondan bıkar veya ayrı düşer. Me'sur bir haberde şöyle deniliyor:

«İstediğini sev, nasıl olsa ayrılacaksın. Dilediğini yap, nasıl olsa karşılığını göreceksin. İstediğin gibi ol, çünkü nasıl davranırsan sana da öyle davranılır.»

Şunu bilmelisin ki, her kim bir şeyi Allah'tan başkası için severse, sevdiği o şey, kendisine kesinlikle zarar verecek, azaba uğramasına neden olacaktır. İşte bundan dolayı altın ve gümüş biriktirip de, bunları Allah yolunda harcamayanlar, depo ettikleri şeyleri, kıyamet gününde başı dazlak bir bahâdır olarak karşılarında görecektir. O korkunç şey şakaklarından kavrayıp ' *işte ben senin depo ettiğin mâlınım* ' diyecek. ¹

¹ Buhârî, Zekât 3, Tefsir, sûre 3/14, Hıyel 3; Neseî, Zekât 6, 20; Ahmed İbn Hanbel 1/377, 2/98, 137, 156, 355, 489, V/2; İbn Mâce, Zekât 2; Muvatta', Zekât 22 v.s. ye bakınız.

Hadîs-i şeriflerdeki benzeri şeyler de böyledir.

«Allah kıyamet günü der ki: Ey Âdemoğlu, yani şimdi kim dünyâda neyi dost edinmişse, o kimseyi ona bırakırsam adalet olmaz mı?»

Dost edinmenin temelinde sevgi vardır. Dostluğun kökeni sevgidir. Artık kim Allah'tan, başka bir şeyi severse, kıyamet gününde Allah, onu, o dost edindiği şeye havale edecek ve onu cehennemine atacaktır. Cehennem ne kötü bir sondur. Yine kim bir şeyi Allah'tan başka bir şey için severse, onu bulsa da, kaybetse de zarar edecektir. Kaybederse ayrılık çekecek, üzülecektir. Bulsa elde edeceği lezzetten daha çok sıkıntı çekecektir. Bu hem tecrübe ve hem de düşünceyle sabittir. Kim Allah'tan başka bir şeyi, Allah'tan başka bir şey için severse, uğrayacağı zarar edindiği yarardan fazla olur. Yaratıkların yükü omuzuna biner. Fakat Allah için, Allah yolunda olursa böyle bir duruma düşmez. Çünkü böylesi bir sevgi, kula olgunluk ve güzellik verir. Resûlullah (s.a.v.) 'den rivayet edilen şu hadîs de bunu ifâde ediyor:

«Dünyâ da mel'undur, içindeki şeyler de. Ancak Allah'ın zikri (yâdı, kitabı) ve zikri peşinde olan şeyler hâriç» Hadîsi, Tirmizi ve başkası rivayet etmiştir. ²

Kulun yaratıklara dayanıp güvenmesi, güvendiği yerden zarar görmesine neden olur. Çünkü oradan yardım göremez. Bu da tecrübe ve istikra' ile sabittir. Kul Allah'tan başkasına ümit bağlayıp güvendiğe, mutlaka güvendiği dağlara kar yağmış, Allah'tan başkasından yardım bekledikçe yardımsız kalmıştır. Nitekim Allah şöyle buyurur: «**Kendilerine destek olsunlar diye Allah'tan başka ilâhlar edindiler. Asla! İlâh edinilenler kendilerine yapılan tapınışları kabul etmeyecek, tapınanlara karşı duracaklar**» (19 Meryem, 81).

Yaratıklar arasındaki bu iki şey (ilâh edinmek ve destek beklemek), ibâdet (kulluk) ve yardım istemekle aynıdır. Allah Teâlâ: «**Ancak Sana kulluk eder ve ancak Senden yardım dileriz**» (1 Fatiha, 5), buyurduğuna göre, kulun saadet ve selâmeti Allah'a kul olmak ve O'ndan yardım istemektedir. Başkasına kul olması, başkasından yardım istemesi, zararına, helak olmasına ve bozulmasına sebeptir.

² Tirmizi, Zühd 14; İbn Mâce, Zühd 3

Şüphesiz ki Allah (c.c.) muhtaç değildir; her övgüye lâyık ve her övgüden yücedir, cömerttir ve merhametlidir. Kuluna muhtaç olmadığı halde onlara veren ve ihsan eden yalnızca O'dur. Onun için hayır ister, sıkıntısını giderir. Ne kulundan bir fayda görmek için yapar bunları, ne de kendinden bir zararı defetmek için. Sadece ve sadece bir rahmet, bir lütuf olarak yapar. Kullar ise yaptıkları bir şeyi ancak kendilerine bir pay çıkarmak için yaparlar. İlgilerini bir başkasına sevgi göstermek, hürmette bulunmak, bir menfaate vâsita veya bir zarara engel olmak şeklinde ortaya koyarlar. Her ne kadar bunlar da Allah'ın bir inayeti olmakla beraber, onlar bu işleri - eğer Allah için yapılmamışsa - kendilerine pay çıktığı için yaparlar. Çünkü bu kullar eğer birini sevmişlerse, artık ister içine, ister dışına imrenmiş olsunlar, bu sevgiden bekledikleri hedefe ulaşmak isterler. Peygamberleri, velîleri sevdikleri zaman, bu sevgilerine karşılık onlarla beraber olmak, onları görmek ve sözlerini işitmek isterler.

Aynı şekilde kim bir insanı yiğitliğinden, önemli bir mevkide olduğundan, güzelliğinden ve asaletinden dolayı seviyorsa, bu sevgiden payına düşen bir çıkar bekliyordur. Onu sevmekten zevk almamış olsaydı sevmezdi. Bir hizmet veya mal sağlayarak ona fayda verseler veya dua ve sitayişte bulunarak da olsa bir düşmanın veya hastalığın zararını engelleseler, durum aynıdır. Demek ki böyleleri eğer yapılan iş sırf Allah için değilse, yaptıklarına bir karşılık bekliyorlar. Hükümdarların askerleri, efendilerin köleleri, san'atkârın çırakları, devlet başkanının çevresi hep hizmet ettikleri bu kimselerden paylarına düşecek olanı elde etmek için çalışırlar. Bunların çoğu, bir hizmetçinin alacağı ücreti düşünme seviyesini aşamazlar. Tabî ki, başka türlü bir eğitim ve öğretimden geçmiş olanlar bunun dışındadır. Bu, ya dinî yönde olmuştur veya güzel bir fitrat vardır, mükâfat ve merhamet gibi bir iyilik söz konusudur. Eğer bunlar yoksa öncelikle gözetilen amaç, herkesin kendi çıkarıdır. Bu da Allah'ın bir hikmeti. O, bu sayede yarattıklarının yararına olan şeyleri sağlıyor, dünyâ hayâtında geçimlikleri ayarlıyor, insanları birbirlerinden yararlansınlar diye farklı seviyelerde yetiştiriyor, var ediyor.

Artık anlaşılmıştır ki, hiçbir yaratık öncelikle senin faydanı düşünmez. Aksine seni aracı yaparak kendi çıkarlarını gözetir. Eğer adalete uyulmazsa bu, senin zarar görmene pahasına da gerçekleşebilir. Dolayısıyla onu herhangi bir ihtiyacını gidermek için çağırdığın zaman, büyük bir ihtimalle, fayda

vermekten çok zarar vermesi için çağırmış olabilirsin.

Allah (c.c.) ise istediğini senin için ister. Çünkü O'nun sana ihtiyacı yoktur, senden faydalanmaktan uzaktır. Bu senin için mutlak menfaattir, O'ndan asla zarar gelmeyeceğini iyi düşün. Bunu aklından çıkarmazsan, bu düşünce seni, mahlûkata bel bağlamaktan, onlardan bir çıkar beklemekten alıkoyar. Gerçi ne öncelikle seni düşünürler, ne de yararına olacak şeyleri sağlayabilirler; fakat böyledir diye sakın insanlara haksızlık etme. Onlara iyilik etmekten, eziyetlerine katlanmaktan vazgeçme. Onlardan bir şey beklediğin için değil, Allah için iyilik et. Ne onlardan kork, ne de onlara bel bağla. İnsanlar için Allah'tan kork, Allah için insanlardan korkma. İnsanlar için Allah'tan ümit et, Allah için insanlardan değil. Allah'ın buyurduğu gibi ol:

«Cehennemden, en çok muttaki olan, malını temizlenmek için veren, hiçbir kimseden karşılık beklemeyen, ancak yüce Rabbinin rızâsını arayan kimse uzaklaştırılacaktır» (92 Leyl 17-20).

«Sizi yalnızca Allah için doyuruyoruz. Sizden bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz» (76 İnsân 9).

Yaratıkların büyük çoğunluğu, sana zarar vermesi pahasına senden istifâde ederek kendi ihtiyaçlarını elde etmek ister. Çünkü muhtaç olan, ihtiyâcını elde etmekten başka bir şey düşünmez.

Sana korku, açlık ve hastalık gibi bir zarar gelecek olsa insanlar onu ancak Allah'ın izniyle giderebilir ve bunu yaparken kendilerinin varacağı hedeften başka bir şey düşünmezler.

İnsanlar sana bir fayda sağlamaya çalışsa, ancak Allah'ın senin için belirlediği oranda bir fayda sağlayabilirler. Zarar vermeye uğraşsalar da yine ancak Allah'ın belirlediği kadar bir zarar yapabilirler. Evet, sana ancak Allah'ın izniyle fayda sağlar, Allah'ın izniyle zarar verebilirler. O halde onlara ümit bağlama. Allah buyurur ki:

«Yoksa şu ordumuz dediğiniz mi Rahmân'dan öte size yardım edecek? Şu kâfirler hep bir aldaniş içindeler. Peki ya Allah rızkı kesecek olsa, şu sizi rızıklandıracak olan kimdir? Hayır onlar bir azgınlık, bir çılgınlık içinde yüzüyorlar» (67 Mülk 20, 21)

Yardım, zararı uzaklaştırmayı, rızık ve menfaat kazandırmayı içine alır. Yine buyurur ki:

«Bu evin (Kâ'be'nin) Rabbine kulluk etsinler. O ki kendilerini aç iken doyurdu, korkudan emin kıldı» (106 Kureyş 3-4).

«Onlara emin, dokunulmaz ve her türlü ürünün katımızdan bir rızık olarak toplanıp getirildiği bir bölge vermedik mi?» (28 Kasas 57)

İbrahim Halilullah (a.s.) demişti ki:

«Rabbim, burayı emin bir yöre kıl, ehline de ürünlerden rızık ver...» (2 Bakara 126)

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurur:

«Güçsüz ve zayıf olanlarınız sayesinde rızıklanıyor, Allah'ın yardımına erişiyorsunuz»³ Yani onların duaları, namazları ve ihlâsları sayesinde.

Özet:

Sözün özü, şayet sen bile kendi menfaatini bilemiyorsan, ona karşı yeterli değilsen, gerektiği gibi isteyemiyorsan, artık kendi yararını bilmek, ona güç yetirmek ve onu istemek senden başkasına mı düşmüş? Allah - Sübhânehu ve Teâlâ -dır yegâne bilen, sen bilmezsin, O'nun gücü yeter, sen yetmezsin, sonsuz fazlından O verir sana. Bak istihare hadîsinde buyuruluyor ki: «Allahım, senin bildiğince senden hayır isterim. Senin kudretinle Senden güç isterim. Senin sonsuz fazlından isterim. Çünkü Senin gücün yeter benim yetmez, Sen bilirsin ben bilmem, Sensin bütün gaybı bilen»^{4, 5}

Tevhid ve İhlas

3 Buhârî, Cihâd 76; Tirmizî, Cihâd 24; Neseî, Cihâd 43; Ahmed İbn Hanbel V/198

4 Buhârî, Teheccüd 25, Daavât 48, Tevhîd 10; Ebû Dâvud, Vitr 31; Tirmizî, Vitr 18

5 Mecmuu'l-Feteva, cild 1, 'Allah'tan başkasına bağlanmak'